

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41CoCsp/19/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6817203605
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6817203605.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a členov senátu JUDr. Miriam Boborovej Sninskej a JUDr. Janky Boroškovej, v právnej veci žalobcu: L. I., nar. XX.XX.XXXX, A. XXX, XXX XX A., zast. Mgr. Martinom Jankovičom, advokát so sídlom Železničná 257/19, 050 01 Revúca, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpenému Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom Piaristická 707/25, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 678, pobočka kancelárie a adresa pre doručovanie Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Revúca, č.k. 7Csp/73/2017-321 zo dňa 14. júna 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Revúca, č.k. 7Csp/73/2017-321 zo dňa 14. júna 2022 v prvej výrokovej vete m e n í tak, že súd určuje, že úver poskytnutý Zmluvou o spotrebiteľskom úvere - hotovostný úver a revolvingový úver zo dňa 08.04.2015, ktorá bola uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je bezúročný a bez poplatkov.

II. V napadnutej druhej výrokovej vete m e n í tak, že žalobkyňi sa priznáva voči žalovanému náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

III. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom prvým výrokom zamietol žalobu a druhým výrokom žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa žalobou podanou dňa 25.04.2017 domáhala určenia, že úver, ktorý jej bol poskytnutý žalovaným na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 08.04.2015 je bezúročný a bez poplatkov. Súd zo zmluvy zistil, že žalobkyňi bol poskytnutý úver vo výške 8.800,- Eur, ktorý sa zaviazala splatiť v 96 mesačných splátkach vo výške 170,91,- Eur s ročnou úrokovou sadzbou 17,3 %, s RPMN 18,9 % pri priemernej RPMN 10,28 % v celkovej sume 16.407,36,- Eur. Mesačné splátky mali byť splatné vždy do 15. dňa v mesiaci, prvá po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru (15.05.2015) a s termínom konečnej splatnosti 96 mesiacov po poskytnutí úveru (15.04.2023). V zmluve na prvej strane je uvedené, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy posudzoval čistý mesačný príjem žalobkyne vo výške 243,50,- Eur a aj príjem jej partnera vo výške 283,20,- Eur. Žalovaná zaplatila v 24 splátkach 3.970,02,- Eur.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že na základe podanej žaloby žalobkyne bolo predmetom konania určenie, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Z hľadiska vecného preskúmania dôvodov podanej žaloby dospel súd k záveru že, všetky žalobkyňou vytykané nedostatky obsahových náležitostí (doba trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti, výška, počet a termín splátok istiny, úrokov a iných poplatkov) uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 08.04.2015 obsahuje v zrozumiteľnej a prehľadnej forme. Uviedol, že zmluva nemusí obsahovať ani určenie toho, aká časť splátky je určená na úroky, poplatky a aká časť splátky je určená istinu (priamo aplikovateľný a všeobecný záväzný rozsudok SD EÚ C 42-15). Podľa názoru súdu listinnými dôkazmi boli preukázané všetky údaje o príjmoch a výdavkoch žalobkyne, ktoré žalovaný vzal do úvahy pri posudzovaní spôsobilosti žalovanej splácať poskytnutý úver: osobné údaje, údaje o výške príjmu žalobkyne a jej partnera, údaje o výške výdavkov a záväzkov žalobkyne, ako aj údaje z dostupných databáz a registrov. Zhromaždené údaje, ktoré sú v týchto listinných dôkazoch obsiahnuté sú pre posúdenie schopnosti žalovanej (správne žalobkyne, pozn. odvolacieho súdu) splácať poskytnutý úver viac ako dostatočné, berúc do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru a príjem spotrebiteľa (§ 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v roku 2015), pričom správnosť týchto údajov spochybnená nebola. Podľa európskych smerníc štát síce má povinnosť zabezpečiť aby veritelia v rámci konania s odbornou starostlivosťou preverovali schopnosť spotrebiteľa splácať úver, túto povinnosť si štát nemôže plniť retroaktívnym vyvodzovaním povinností, ktoré veriteľom v rozhodnom čase platné právo (§7 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v roku 2015) neukladalo, okrem povinnosti zohľadniť údaje z príslušných databáz a registrov. Z § 7 v znení účinnom v roku 2015 veriteľom žiadne osobitné vyšetrovacie povinnosti neplynuli, k tomu došlo až po zmenách zákona s účinnosťou od 01.01.2017 a neskôr. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný pri uzatvorení zmluvy posudzoval aj údaje o príjmoch žalobkyne a jej partnera, výšku výdavkov a záväzkov žalobkyne, ako aj údaje z dostupných databáz a registrov, takže k hrubému porušeniu povinnosti konať s odbornou starostlivosťou na strane žalovaného zjavne nedošlo. Z uvedených dôvodov nemožno úver považovať za bezúročný a bez poplatkov zo žiadneho z dôvodov uvedených v § 11 zákona č. 129/2010 Z.z., z ktorého dôvodu súd žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

4. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňu zaviazal žalovanému, ktorý bol v konaní úspešný zaplatiť náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

6. Žalobkyňa uviedla, že pôvodne vyhlásený rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 06.02.2018 bol najprv rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16.08.2018 sp.zn. 41Co/10/2018 potvrdený, avšak tento rozsudok bol po vykonaní dovolacieho konania na Najvyššom súde SR zrušený a vrátený na ďalšie konanie. Následne Krajský súd v Banskej Bystrici svojím uznesením sp.zn. 41CoCsp/23/2021-289 zo dňa 30.03.2022 rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 06.02.2018 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a to predovšetkým z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti, keď tento rozsudok súdu prvej inštancie nebol riadne odôvodnený, nezodpovedal požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle CSP. Aj napriek tomu, že rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 06.02.2018 bol zrušený nadriadeným odvolacím súdom s pokynom pre súd prvej inštancie, aby riadne odôvodnil svoje ďalšie rozhodnutie, podľa názoru odvolateľky sa tak nestalo. Poukázala na to, že rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 06.02.2018 obsahoval v rámci svojho odôvodnenia 2503 slov, pričom rozsudok zo 14.06.2022 obsahuje v rámci svoje odôvodnenia už len 1489 slov i napriek tomu, že pôvodne vyhlásený rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 06.02.2018 bol zrušený odvolacím súdom práve pre jeho nepreskúmateľnosť a chýbajúcu kvalitu odôvodnenia a navyše po vykonaní dovolacieho konania úspešného pre žalobkyňu.

7. Ako ďalšiu vadu v rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 14.06.2022 považuje žalobkyňa tú, že z obsahu rozhodnutia nevyplýva, že predmetná právna vec sa dostala do štádia odvolacieho konania, a to dokonca i do štádia dovolacieho konania, nevedne prečo súd prvej inštancie neobsiahol do odôvodnenia

svojho rozsudku celú genézu vedenia tohto civilného procesu, keď pritom ďalej len svojím laxným prístupom napríklad v bode 3. odôvodnenia uviedol, z akých dôkazov pri svojom rozhodovaní vychádzal, keď na niektoré z nich len odkázal číslami listov spisu, bez bližšej špecifikácie týchto dôkazov, nehovoriac o tom, že nebolo zrejmé z akého konkrétneho dôkazu, ktoré konkrétne skutočnosti, a to či už v prospech tej ktorej strany sporu vyplynuli a aké závery z týchto dôkazov vyvodil. Celému rozhodnutiu súdu prvej inštancie chýba akákoľvek systematika, keď súd opomenul odčitovať nielen rozhodnutia odvolacieho súdu ale aj súdu dovolacieho, ale do svojho odôvodnenia vôbec nepoňal procesné vyjadrenia strán sporu a tak sa nezávislý pozorovateľ len ťažko dočíta, ktoré skutkové tvrdenia ktorej strany sporu boli v tejto odprezentované a z ktorých tvrdení ktorej strany sporu pri svojich záveroch konajúci súd prvej inštancie vychádzal.

8. K meritu veci žalobkyňa uviedla, že súd prvej inštancie dospel vo svojich záveroch k nesprávnym skutkovým zisteniam z ktorých zároveň vyvodil nesprávne právne závery. Súd na viacerých miestach svojho odôvodnenia uviedol, že žalovaný mal posudzovať aj detailné informácie o celkových výdavkoch žalobkyne, o jej úverovom zaťažení, keď informácie o žalobkyni si mal preverovať žalovaný aj v dostupných databázach a registroch. Listinnými dôkazmi mali byť podľa súdu prvej inštancie preukázané všetky údaje o výdavkoch žalobkyne, pričom správnosť týchto údajov nemala byť dokonca spochybnená a tak k hrubému porušeniu povinnosti konať s odbornou starostlivosťou na strane žalovaného zrejme nedošlo, s ktorými závermi súdu prvej inštancie podľa názoru odvolateľky nemožno za žiadnych okolností súhlasiť. Právny zástupca žalobkyne okrem iného aj na nariadenom pojednávaní v tejto veci dňa 14.06.2022 uviedol, že žalovaný neskúmal výdavky žalobkyne a taktiež z dôkazov predložených žalovaným nevyplýva, či pred alebo po poskytnutí úveru žalobkyni nahliadal do úverových registrov, opak žalovaný nepreukázal.

9. Podľa názoru odvolateľky povinnosť veriteľa pred poskytnutím úveru posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s odbornou starostlivosťou nie je obmedzená len na vykonanie šetrenia a zistení ale je povinnosťou veriteľa získať výsledky aj správne v súlade s cieľom a účelom § 7 ods. 1 ZoSÚ vyhodnotiť. Za skúmanie bonity spotrebiteľa podľa názoru odvolateľa nemožno považovať akékoľvek vyhodnotenie schopnosti dlžníka splácať úver, ale len vyhodnotenie také, pri ktorom ak veriteľ zistí, že poskytnutie úveru nespôsobí mesačné predĺženie spotrebiteľa, alebo u neho nespôsobí stav hmotnej núdze. Nestačí, aby si veriteľ údaje o bonite spotrebiteľa len zabezpečil, ale musí ich racionálne vyhodnotiť a ak ich vyhodnotí v hrubom rozpore s cieľom tohto ustanovenia, je potrebné mať za to, že hrubo porušuje povinnosť konať s odbornou starostlivosťou. Podľa názoru odvolateľky žalovaný vykonal posúdenie schopnosti žalobkyne v hrubom rozpore s účelom a cieľom § 7 ods. 1 ZoSÚ z dôvodov, že na účelu príjmu žalobkyne žalovaný nesprávne započítal aj sumu 75 % resp. 65 % príjmu jej partnera. Už v tomto smere sa javia za zmatečné vyjadrenia žalovaného, akú sumu príjmu partnera bral vôbec do úvahy keď na jednej strane v prílohe k vyjadreniu žalovaného zo dňa 06.12.2021 v rámci výpočtu MLS uvádzal sumu 65 % ako príjmu partnera zo žiadosti, avšak z prílohy k podaniu žalovaného zo dňa 20.05.2022 už vyplýva, že v rámci výpočtu MLS bral do úvahy už 75 % príjmu partnera žalobkyne. Žalovaný však pri takomto postupe vôbec neskúmal, či partner žalobkyne má aj nejaké dlhy. Nevykonal ani len jeho lustráciu v registroch dlžníkov, nedostatočne resp. vôbec neskúmal výdavky žalobkyne na bývanie, keď ich ustálil paušálnou sumou 90,-Eur bez ohľadu na ich reálnu výšku. Za životné minimum žalobkyne fakticky považoval sumu 80,-Eur (zvyšných 80,-Eur bolo životné minimum jej partnera). Spoločne na žalobkyňu a jej partnera počítal ako životné minimum sumu 160,-Eur mesačne, pričom životné minimum na jednu plnoletú fyzickú osobu bolo v čase uzavretia úverovej sumy 198,09 Eur na ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu 138,19 Eur mesačne, čiže spolu na dve spolu posudzované osoby 336,28 Eur. Namiesto tejto sumy žalovaný, zohľadniac aj započítané výdavky na bývanie počítal pre žalobkyňu a jej partnera so sumou životného minima 250,-Eur, čiže o 86,28 Eur nižšou než v skutočnosti je. Pokiaľ žalobca (správne žalovaný, pozn. odvolacieho súdu) neskúmal existenciu dlhov partnera žalobkyne, nebolo namieste zohľadňovať ani jeho príjmy a ani skutočnosť, že s ním žalobkyňa žije v spoločnej domácnosti, pretože takéto posúdenie poskytne neúplný a nepravdivý obraz o pomeroch žalobkyne a aj o jej skutočných schopnostiach úver splácať.

10. Odvolateľka ďalej uviedla, že žalovaný mal informácie reálne vyhodnotiť nasledujúcim spôsobom: od príjmu žalobkyne (dôchodku) vo výške 243,50 Eur mal, ak nezohľadňoval jej reálne výdavky, automaticky odpočítať výšku životného minima na jednu plnoletú osobu, teda 198,09 Eur, pretože životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze. Žalobkyni by tak zostalo voľných 45,41 Eur. Od tejto sumy mal žalovaný odpočítať jej už

existujúce dlhy aj splátku poskytovaného úveru. K záveru o dostatočnej bonite žalobkyne mohol dospieť len v prípade, ak by výsledná suma bola rovná alebo vyššia ako nula, teda ak by súčet výšky dlhov a životného minima žalobkyne neprevyšoval jej príjmy. V prípade žalobkyne však len splátka úveru na základe úverovej zmluvy zo dňa 08.04.2015 predstavovala čiastku 170,91 Eur mesačne a teda už len táto mesačná splátka výrazne zadlžovala žalobkyňu a stavala ju do mínusových čísel, nehovoriac o ďalších zisteniach žalovaného v rámci výpočtu MLS (výška splátok HC úveru v NRKI - 59,03 Eur, výška splátok úverov mimo NRKI - 107,33 Eur). Pri zachovaní sumy životného minima 198,09 Eur tak žalobkyňa bola pri poskytnutí úveru žalovaným mesačne v predĺžení minimálne vo výške 125,50 Eur. Pri takomto vyhodnotení schopnosti žalobkyne úver splácať, ak by žalovaný konal s odbornou starostlivosťou, nemohol žalobkyni ďalší úver poskytnúť. Keďže tak napriek už existujúcemu veľkému predĺženiu žalobkyne urobil, hrubo porušil povinnosť konať pri posúdení bonity žalobkyne s odbornou starostlivosťou, preto je úver v zmysle § 11 ods. 2 ZoSÚ bezúročný a bez poplatkov. Žalovaný si mal podľa názoru žalobkyne verifikovať všetky tvrdenia žalobkyne, ak tieto boli vôbec produkované, a to aj ohľadne výdavkov. Poukázala na to o potrebe verifikácie údajov poskytnutých spotrebiteľom sa vyjadril aj Súdny dvor Európskych spoločností v rozsudku zo dňa 18.12.2014 vo veci C-449/13, v ktorom uviedol, že obyčajné nepodložené vyhlásenia spotrebiteľa nemôžu byť sami o sebe dostatočné, ak k nim nie sú pripojené dôkazy. Odkázala aj na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 11CoCsp/60/2020 zo dňa 17.12.2020, ktorý sa týkal toho istého žalovaného ako v tomto prípade. Žalobkyňa má za to, že žalovaný hrubo porušil povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, kedy posudzoval schopnosť splácať úver žalobkyňou bez relevantných údajov o jej príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave bez nahliadnutia do príslušnej databázy alebo registra údajov o žalobkyni na účely posudzovania jej schopnosti splácania úverov. Uvedené má za následok, že v zmysle ustanovenia § 11 ZoSÚ sa spotrebiteľský úver poskytnutý prostredníctvom úverovej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

11. Žalobkyňa tak má za to, že súd prvej inštancie splnenie povinností žalovaného podľa ustanovenia § 7 a § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch nesprávne právne posúdil. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok SD EÚ vo veci C 449/13, Smernicu 2008/48/ES, rozsudok Súdneho dvora EÚ C-565/2012 z 27. marca 2014, ako aj na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky. Žalobkyňa v závere odvolania uviedla, že nie je dôležité to, či spotrebiteľ splácal úver alebo nie riadne, ale aké konkrétne úkony veriteľ vykonal pred uzatvorením zmluvy. Skúmanie bonity spotrebiteľa sa nemá hodnotiť spätne podľa toho či spotrebiteľ riadne spláca alebo nie.

12. Podľa žalobkyne odvolací dôvod § 365 ods. 1 písm. b) CSP, je naplnený vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci strane sporu realizáciu jej práv, dosiahne určitú intenzitu. Obsah práva na spravodlivý proces zahŕňa najmä právo na prístup k nezávislému a nestrannému súdu, právo na zákonného sudcu, na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, ako aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

13. Uplatnený odvolací dôvod § 365 ods. 1 písm. f) CSP, sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t.j. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, prípadne zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam. Nesprávne sú i také skutkové tvrdenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. A omyl v aplikácii práva je vtedy, ak súd použil iný právny predpis než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad. Na základe vyššie uvedených skutočností považuje odvolateľka rozhodnutie súdu prvej inštancie za nepreskúmateľné, vychádzajúce predovšetkým z nesprávneho hodnotenia skutkových zistení na základe vykonaných dôkazov a z nesprávneho právneho posúdenia veci.

14. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobkyne v celom rozsahu a prizná žalobkyni náhradu trov konania vzniknutých pred súdom prvej inštancie, odvolacím a dovolacím súdom v rozsahu 100 %. V prípade, ak by odvolací súd rozsudok súdu prvej

inštancie potvrdil vo veci samej, žiada, aby odvolací súd zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie a to tak, že žalobkyni prizná aspoň náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

15. Vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne podané nebolo.

16. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací na prejednanie odvolania žalobkyne nariadil v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP pojednávanie na deň 15. februára 2023.

17. Právna zástupkyňa žalovaného sa z neúčasti na pojednávaní ospravedlnila a súhlasila aby pojednávanie prebehlo v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu.

18. Odvolací súd oboznámil právneho zástupcu žalovanej prítomného na pojednávaní s obsahom spisu a právny zástupca žalobkyne uviedol, že trvá na podanom odvolaní, na dôvodoch uvádzaných v žalobe ako aj vo všetkých svojich písomných vyjadreniach a podaniach, na tieto v plnom rozsahu odkazuje a žiada, aby súd žalobe vyhovel a určil, že predmetný úver poskytnutý žalobkyni je bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom na odlišné zhodnotenie skutkového stavu odvolací súd oproti súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že k hrubému porušeniu povinnosti konať s odbornou starostlivosťou na strane žalovaného zjavne nedošlo, bolo podľa názoru odvolacieho súdu nevyhnutné podľa ust. § 384 CSP v nevyhnutnom rozsahu vykonať dokazovanie, tak ako to vyplýva zo zápisnice o pojednávaní z 15.02.2023.

19. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobkyňa sa žalobou podanou dňa 25.04.2017 domáhala určenia, že úver, ktorý jej bol poskytnutý žalovaným na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 08.04.2015 je bezúročný a bez poplatkov. Súd zo zmluvy zistil, že žalobkyni bol poskytnutý úver vo výške 8.800,- Eur, ktorý sa zaviazala splatiť v 96 mesačných splátkach vo výške 170,91,- Eur s ročnou úrokovou sadzbou 17,3 %, s RPMN 18,9 % pri priemernej RPMN 10,28 % v celkovej sume 16.407,36,- Eur. Mesačné splátky mali byť splatné vždy do 15. dňa v mesiaci, prvá po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru (15.05.2015) a s termínom konečnej splatnosti 96 mesiacov po poskytnutí úveru (15.04.2023). V zmluve na prvej strane je uvedené, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy posudzoval čistý mesačný príjem žalobkyne vo výške 243,50,- Eur a aj príjem jej partnera vo výške 283,20,- Eur. Žalovaná zaplatila v 24 splátkach 3.970,02,- Eur.

20. Okresný súd Revúca rozsudkom č.k. 7Csp/73/2017-93 zo dňa 06. februára 2018 (v poradí prvým) žalobu zamietol, keď mal za to, že aj keby žalobkyňa mohla mať právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, jej záujem na tomto určení nie je naliehavý v zmysle § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, pretože by sa určením nezabránilo žalobe na plnenie. Určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nezodpovedá svojou formuláciou ani podmienkam § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku, pretože nie je určením práva alebo právneho vzťahu, ale je iba určením právnej skutočnosti a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Proti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa a Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací rozsudkom č.k. 41Co/10/2018-125 zo dňa 16. augusta 2018 rozsudok Okresného súdu Revúca potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni vo výške 100 %.

21. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie a Najvyšší súd SR uznesením č.k. 5Cdo/217/2018-227 zo dňa 31. marca 2021 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2018 sp.zn. 41Co/10/2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

22. Po rozhodnutí dovolacieho súdu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č.k. 41Co/23/2021-289 zo dňa 30. marca 2022 rozsudok Okresného súdu Revúca č.k. 7Csp/73/2017-93 zo dňa 06. februára 2018 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že v novom konaní sa mal súd prvej inštancie zaoberať tým, či žalovaný konal s odbornou starostlivosťou a pri posudzovaní schopnosti splácať úver žalobkyňou postupoval v súlade s ustanovením § 7 ods. 1 ZoSÚ a či v prípade, ak zo strany žalovaného došlo k hrubému porušeniu povinnosti podľa § 7 ods. 1, možno považovať úver poskytnutý žalobkyni za bezúročný a bez poplatkov.

23. Po rozhodnutí odvolacieho súdu opätovne rozhodol Okresný súd Revúca napadnutým rozsudkom zo 14. júna 2022 (v poradí druhým) tak, že žalobu zamietol keď dospel k záveru, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy posudzoval aj údaje o príjmoch žalobkyne a jej partnera, výšku výdavkov a záväzkov

žalobkyne, ako aj údaje z dostupných databáz a registrov takže k hrubému porušeniu povinnosti konať s odbornou starostlivosťou na strane žalovaného zjavne nedošlo a preto nemožno považovať úver poskytnutý žalobkyne za bezúročný a bez poplatkov.

24. Podľa § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,
- b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa),
- c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo
- d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,
- e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne finančnými prostriedkami v hotovosti.

25. Podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

26. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

27. Podľa § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 01.01.2018 spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

28. Odvolací súd aj po rozhodnutí dovolacieho súdu pri rozhodovaní v prvom rade vzal do úvahy ustanovenie § 137 písm. c) CSP v spojení s ustanovením § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch. Práve ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. umožnilo spotrebiteľovi s účinnosťou od 01.01.2018 domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj určenia, že poskytnutý úver je bez úrokov a bez poplatkov. Z uvedeného dôvodu je podľa názoru odvolacieho súdu možné v zmysle § 137 písm. c) CSP konštatovať, že podmienky prípustnosti žaloby boli splnené a spotrebiteľ sa mohol domáhať určenia, že jemu poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov v zmysle podanej žaloby, a to aj bez preukazovania naliehavého právneho záujmu. Z uvedeného teda vyplýva, že odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie pri posudzovaní prípustnosti podania žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti nestotožnil, nakoľko ustanovenie § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch nadobudlo účinnosť dňa 01.01.2018, teda už v čase rozhodovania súdu prvej inštancie (06.02.2018) a nie ako mylne súd uviedol, že predmetné ustanovenie nadobudne účinnosť až od 01.05.2018. Vzhľadom na uvedené a na absenciu prechodných ustanovení novely, dospel odvolací súd k záveru, že uvedené novelizované ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. je potrebné aplikovať aj na predmetné konanie, pretože v prípade absencie prechodných ustanovení je potrebné vec posudzovať podľa právnych noriem účinných v čase rozhodovania súdu.

29. V zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 11 ods. 2 za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy a registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

30. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý mal za to, že listinnými dôkazmi predloženými žalovaným boli preukázané všetky údaje o príjmoch a výdavkoch žalobkyne, ktoré žalovaný vzal do úvahy pri posudzovaní jej spôsobilosti splácať poskytnutý úver. Z dokladov predložených žalovaným do súdneho spisu je zrejmé, že síce žalovaný zisťoval špecifikáciu klienta,

finančné údaje o klientovi, jeho partnerovi, uvádzal v dokladoch príjem klienta, príjem partnera zo žiadosti (65 %) životné minimum na dospelú osobu, výdavky na živobytie, výšku splátok úverov z NRKI vrátane HC úverov, výšku splátok úverov z VÚB a iných dokumentov, sumu splátok konsolidovaných úverov, výšku splátok schváleného úveru, zostávajúce MLS klienta, avšak podľa predložených dokladov žalovaný výšku výdavkov uvádzal v sume 90,-Eur bez akýchkoľvek dokladov o tom, či skutočne výdavky žalobkyne sú v uvedenej výške. Odvolací súd tiež z predložených dôkazov zistil, že žalovaný ako životné minimum na dospelú osobu uvádza sumu 160,-Eur, pričom v ďalšom výpočte MLS na čl. 306 spisu už túto sumu uvádza ako životné minimum na dve dospelé osoby teda 2 x 80,-Eur a výdavky na živobytie v tomto výpočte uvádza pre dve dospelé osoby v sume 90,-Eur. Tiež príjem partnera počítaný 75 %, pričom vo výpočte MLS nachádzajúcim sa na čl. 282 uvádza príjem partnera v sume 65 %. Ako už bolo žalobkyňou v odvolaní uvedené, suma životného minima na jednu plnoletú fyzickú osobu bola v čase uzavretia úverovej sumy 198,09 Eur na ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu 138,19 Eur mesačne, čiže spolu na dve spoločne posudzované osoby 336,28 Eur, ktoré skutočnosti vyplývajú aj zo stanovenia výšky životného minima vydaného Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny SR, pričom sa jedná o skutočnosť všeobecne známu.

31. Vzhľadom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere s odbornou starostlivosťou neskúmal schopnosť žalobkyne splácať poskytnutý úver, tak ako mu ukladá § 7 ods. 1 ZoSÚ. Schopnosť žalobkyne splácať spotrebiteľský úver skúmal síce z údajov poskytnutých žalobkyňou o jej príjme, rodinnom stave, bývaní, príjme partnera, ktoré okrem dokladu o výške dôchodku nijakým spôsobom neverifikoval. Žalovaný zobral do úvahy príjem žalovanej a nie je zrejmé či 65 % príjmu jej partnera prípadne 75 % príjmu, sumu životného minima na dvoch plnoletých členov domácnosti 160-Eur (2 x 80,-Eur), sumu 90,-Eur mesačných nákladov na živobytie pre dve dospelé osoby, ako aj splátky iným spoločnostiam z registra NRKI, ďalšie splátky úveru z VÚB a iných dokumentov. Po takomto zhodnotení výdavkov a príjmov žalobkyne a jej partnera určil žalovaný výšku splátky schváleného úveru na sumu 170,91 Eur. Povinnosť veriteľa posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať poskytovaný spotrebiteľský úver bola do právneho poriadku SR zavedená prijatím zákona č. 129/2010 Z.z. Uzákonením tejto povinnosti a zavedením sankcie za jej porušenie v zmysle § 11 ods. 2 ZoSÚ bol do slovenského právneho poriadku implementovaný článok 8 ods. 1, 2 Smernice č. 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, ktorej výkladu musí zodpovedať výklad § 7 ods. 1 a § 11 ods. 2 ZoSÚ. S odkazom na rozhodnutie Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 27.03.2014 vo veci C-565/2012 (povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu dlžníka) má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadĺženia a platobnej neschopnosti a má im zabezpečiť účinnú ochranu pred nezodpovedným uzatváraním zmlúv o úvere prekračujúcich ich finančné možnosti, ktoré by mohli viesť k platobnej neschopnosti.

32. Odvolací súd tak po preskúmaní spisu dospel k záveru, že povinnosť veriteľa pred poskytnutím úveru posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s odbornou starostlivosťou nie je obmedzená len na vykonanie šetrenia a zistení, ale aj povinnosťou veriteľa získané výsledky aj správne v súlade s účelom § 7 ods. 1 ZoSÚ vyhodnotiť. Za skúmanie bonity spotrebiteľa nemožno považovať akékoľvek vyhodnotenie schopnosti dlžníka splácať úver ale len vyhodnotenie také, pri ktorom veriteľ zistí, že poskytnutie úveru nespôsobí mesačné predĺženie spotrebiteľa alebo u neho nespôsobí stav hmotnej núdze. Nestačí, aby si veriteľ údaje o bonite spotrebiteľa len zabezpečil, musí ich aj racionálne vyhodnotiť a ak ich vyhodnotí v hrubom rozpore s cieľom tohto ustanovenia, je potrebné mať za to, že hrubo porušil povinnosť konať s odbornou starostlivosťou. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný vykonal posúdenie schopnosti žalobkyne v hrubom rozpore s účelom a cieľom § 7 ods. 1 ZoSÚ. Na účely príjmu žalobkyne žalovaný podľa názoru súdu nesprávne započítal aj 65 % prípadne 75 % príjmu jej partnera. Žalovaný vôbec neskúmal tak ako uvádza žalobkyňa, či partner má aj nejaké dlhy. Žalovaný nedostatočne skúmal výdavky žalobkyne na živobytie, keď ich ustálil sumou 90,- Eur bez ohľadu na ich reálnu výšku s tým, že vo výpočte MLS ich uvádzal ako výdavky na živobytie pre dve dospelé osoby. Za životné minimum žalobkyne považoval sumu 80,-Eur, zvyšných 80,-Eur bolo životné minimum partnera. Spoločne na žalobkyňu a jej partnera počítal ako životné minimum sumu 160,-Eur mesačne pritom životné minimum na jednu plnoletú fyzickú osobu bolo v čase uzavretia úverovej zmluvy tak ako už bolo uvádzané 198,09 Eur na ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu 138,19 Eur mesačne, čiže spolu na dve spolu posudzované osoby 336,28 Eur.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že zo strany žalovaného nedošlo k hrubému porušeniu povinnosti konať

s odbornou starostlivosťou, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP v prvej výrokovej vete zmenil tak, že určil, že úver poskytnutý Zmluvou o spotrebiteľskom úvere zo dňa 08.04.2015 je bezúročný a bez poplatkov z dôvodu, že žalovaný konal v hrubom rozpore s odbornou starostlivosťou, keď dostatočne neskúmal výdavky žalobkyne, nesprávne uvádzal výšku životného minima a z týchto dôvodov nebola správne posúdená schopnosť žalobkyne ako spotrebiteľsky splácať spotrebiteľský úver.

34. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, § 396 ods. 2, § 453 ods. 3 CSP. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej druhej výrokovej vete podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobkyni priznal voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Keďže pri zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu súdom dovolacím a vrátením veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie platí, že nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania tvorí jeden celok, výrok rozhodnutia o trovách konania subsumuje v sebe nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, trov odvolacieho konania a trov dovolacieho konania. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, keďže dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 41Co/10/2018-125 zo dňa 16. augusta 2018 zrušil a následne bola úspešná aj v odvolacom konaní, pretože Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací uznesením č.k. 41CoCsp/23/2021-289 zo dňa 30. marca 2022 rozsudok Okresného súdu Revúca č.k. 7Csp/73/2017-93 zo dňa 06. februára 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

35. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a žalobkyni, ktorá bola v odvolacom konaní úspešná priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

36. V zmysle § 262 ods. 1 CSP, odvolací súd v tomto rozhodnutí, ktorým sa konanie končí rozhodol len o nároku na náhradu trov konania a podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

37. Rozsudok bol jednohlasne schválený členmi odvolacieho senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).